

PRAVĚK

- pravěké umění mimo česká území**
- umění jako první otisk člověka, potřeba umění
  - umění doby kamenné
    - paleolitické umění: 1. projevy vzniku estetického citění, jeskynní umění, přenosné předměty (sošky zvířat, venuše; reliéfy; výzdoba zbraní; šperky)
    - neolit (megalitická kultura)
- pravěké umění na českém území**
- umění doby kamenné
    - paleolit (významná naleziště, plastiky zvířat a venuší)
    - neolit (změna podoby umění v závislosti na změně klimatu, plastiky zvířat, 1. vlna zdobené keramiky)
    - eneolit (pozdní doba kamenná – doba měděná)
  - doba bronzová (vliv rozšíření znalosti výroby bronzu; keramika, ozdoby, šperky; kovolictví, kovotepectví)

STAROVĚKÉ KULTURY

- umění Mezopotámie**
- geografické zařazení, obyvatelé Mezopotámie
  - Babylónská říše
  - typy architektury a vliv geografických podmínek na její podobu
- umění starověkého Egypta**
- časové vymezení trvání Starověkého Egypta (Stará říše, Střední říše, Nová říše)
  - geografické podmínky a jejich vliv na podobu umění (např. stavební materiál v závislosti na místních podmínkách)
  - vliv náboženství: kult boha Usíra, kult slunečního boha Ré, kult Amona - Rea, kult boha slunce Atona a Faraon Achnaton, El - Amarnská škola a vliv proměny ideologií na podobu umění
  - egyptské písmo
  - způsob zobrazování lidského těla, hieratická perspektiva
  - architektura: typy staveb, materiály, geografické zařazení významných památek
  - sochařství (druhy sochařství, materiály)
  - malířství
    - typy maleb: polychromovaný reliéf, nástěnné malířství v hrobkách, v chrámech
    - náměty, technika, kompozice, symbolika barev

ANTICKÉ ŘECKO A ŘÍM

- Kréta a mínojská kultura**
  - geografické zařazení
  - obyvatelstvo, náboženství (kult býka)
  - města Knóssos (Labyrint), Faistos
- řecké umění**
  - malířství, keramika
  - Mykénská kultura a její vliv na kulturu řeckou (architektonický typ megaron)
  - obyvatelé
  - architektura
    - hlavní prvky chrámu, architektonické slohy (1. dórský, 2. iónský a korintský), typy staveb
    - významné architektonické památky (Akropole) a jejich geografické umístění
  - sochařství
    - vývoj sochařství
    - sochařské osobnosti 5. stol.: **Polykleitos** (kánon a proporční teorie, socha Doryforos; kontrapost), **Feidiás** (výzdoba Akropole)
  - malířství
    - malba na keramice a její slohy
  - užité umění
- umění starověkého Říma**
  - vliv umění Etrusků na podobu kultury Říma
  - vliv umění Řeků a odlišnost umění řeckého a římského
  - architektura
    - typy staveb
  - sochařství
    - druhy sochařství, materiály, slohový vývoj
  - malířství
    - druhy a techniky malířství
    - Pompeje
  - užité umění

RANĚ KŘESŤANSKÉ UMĚNÍ

- křesťanská antika**
  - datace
  - římské katakomby
  - malířství
    - druhy, náměty, symboly
  - architektura
    - typy architektury
  - užité umění
- raný středověk**
  - kulturně historické souvislosti (tři hlavní kulturní oblasti, vznik feudalismu, ...)
- Byzanc**
  - historické souvislosti, datace (rozdělení římské říše, zánik západořímské říše, doba trvání východořímské říše) Byzanc a říše východořímská, náboženství
  - charakteristika byzantského státu a charakteristika byzantského umění (vliv dobových událostí na charakter byzantského umění)
  - architektura
    - vliv architektury starého Říma, kupole, půdorys staveb, typy staveb
    - památky v Istanbulu (Hagia Sofia), Ravenna
  - malířství (mozaika, ikony)
  - vliv byzantského umění (Benátky, Rusko)
- umění karolínské renesance**
  - termín karolínská renesance, příčiny vzniku západořímské říše (antické dědictví)
  - architektura
    - typy staveb
  - sochařství
  - malířství
    - iluminace
  - umělecké řemeslo
- křesť. památky Velkomoravské říše**
  - architektura
    - hradiště (naleziště), kostely (typy)
    - první křesťanské kostely v Čechách

ROMÁNSKÉ UMĚNÍ V EVROPĚ A V ČECHÁCH

- vrcholný středověk 11. – 14. stol.**
- kulturně historické souvislosti
    - datace (nerovnoměrný vývoj v různých oblastech Evropy)
    - vrstvy obyvatel, rozvoj měst, rytířství
    - církev (řeholní řády a jejich vliv na podobu umění)
- románský sluh**
- pojem románský sluh
  - datace (časové vymezení a jeho odlišnosti v různých zemích Evropy)
  - oblast vzniku románského sluhu
  - inspirační zdroje (vliv římského umění)
  - funkce románského umění, objednavatel a výrobce umění, vliv církve na podobu umění
  - organizace umělecké práce (stavební hutě a klášterní řemeslnické dílny a skriptoria)
- architektura**
- typické znaky románské architektury
    - půdorys, výška x šířka, strop (zaklenutí, princip valené klenby), tvar oken, stavební materiál
  - druhy staveb
    - sakrální a světské stavby, typy kostelů
    - části kostela, části kláštera
  - nejvýznamnější románské stavby v Evropě
    - města, kláštery, kostely
    - Francie (řád cisterciáků a klášter v Cluny)
    - Španělsko (Santiago de Compostela)
    - Německo (kamenný most v Rezně, chrám v Mohuči)
  - románská architektura v Čechách
    - datace raného a vrcholného středověku na našem území
    - nové církevní řády v Čechách
    - rotunda jako stavební typ
    - hrady
  - Praha románská
    - podoba Pražského hradu
    - pražské rotundy
    - románské domy v Praze
    - Juditin most
- sochařství**
- funkce románského sochařství
  - charakter
    - forma (vliv církve, vliv antiky)
    - náměty (vliv církve, náměty figurálního sochařství)
    - typy sochařských děl
    - materiály a druhy sochařství (kamenictví, kovolitectví, řezbářství)
  - vývoj románského sochařství směrem k volné soše
  - sochařské památky v Čechách
    - Praha (Svatojiřský reliéf)
- malířství**
- druhy malířství
    - nástěnné (technika fresky)
    - knižní (iluminace, technika, materiál, skriptoria)
    - deskové
    - malba na skle
  - ikonografie
  - forma (antirealismus)
  - malířské památky v Čechách (Kodex vyšehradský)
- umělecké řemeslo**
- zpracování kovů
    - kovolitectví, kovotepectví, zlatnictví
  - relikviáře
  - technika emailu, inkrustace
  - textilie (koberec z Bayeux)

GOTICKÉ UMĚNÍ V EVROPĚ A V ČECHÁCH

- vrcholný a pozdní středověk**
- datace (gotika v jižní Evropě x v zemích severně od Alp)
    - rozdílný vývoj gotického umění v různých evropských zemích
- gotický sloh**
- pojem gotika
  - oblast vzniku slohu (1. gotická stavba)
  - objednatelé umění
  - hlavní znaky
    - vliv objednavatele (církve, šlechta, měšťanstvo)
    - gotický realismus
    - změny v myšlení a citění (kult p. Marie)
    - umělecké osobnosti (x anonymní románských tvůrců)
- gotický sloh x románský sloh architektura v Evropě**
- rozdíly a podobnosti formy a obsahu románských a gotických děl, srovnání charakteru obou slohů
  - druhy staveb
    - sakrální, světské
    - typy kostelů (katedrála)
  - typické znaky, konstruktivní prostředky
    - půdorys, výška x šířka, zaklenutí (princip žebrové křížové klenby), opěrný systém, tvar oken; stavební materiál
    - dekorace
  - významné stavby
    - Francie: katedrály v Chartres, Reměši, Amiens; Sainte-Chapelle
  - podoba cisterciácké gotiky
  - pozdní gotika
    - znaky, plaménkový styl (Francie, Anglie)
  - šíření gotického slohu do evropských zemí
- architektura v Čechách**
- datace, časové vymezení
  - raná gotika
    - církevní řády jako objednatelé staveb (františkáni, cisterciáci), cisterciácké stavby (kláštery v jižních Čechách)
    - královské hrady
    - Praha gotická (Anežský klášter)
  - vrcholná gotika za vlády Lucemburků: rozkvět umění za vlády Karla IV., Praha gotická (Nové Město pražské, Pražský hrad a chrám sv. Víta), hrady
    - **Matyáš z Arrasu, Petr Parléř**
  - pozdní gotika za vlády Jagellonců: Pražský hrad
    - **Matěj Rejsek, Benedikt Ried**
- sochařství v Evropě**
- funkce, druhy, charakter románského sochařství
    - gotický realismus
    - náměty, forma
  - výzdoba katedrál (vývoj od románského typu sochy k volné soše)
  - Francie: portály katedrál v Reměši a Amiens
  - Itálie: **Niccolo a Giovanni Pisano, Andrea Pisano**
- sochařství v Čechách**
- madony
  - Parléřova huť: portréty, výzdoba Staroměstské mostecké věže
  - tzv. krásný sloh: znaky
    - Mistr Krumlovské madony
- malířství v Evropě**
- funkce, témata, druhy
    - malba na skle, nástěnná malba (techniky, motivy), desková malba (techniky, motivy), knižní (iluminace)
  - pozdně gotické malířství v Nizozemí
    - specifika nizozemské malby, nizozemský měšťanský realismus a jeho vliv na vývoj italské renesance
    - **Jan van Eyck** (Gentský oltář, využívání šerosvitu, vynález olejomalby, počátky využívání perspektivy)
  - pozdně gotické malířství v Itálii
    - **Giotto** (kostel sv. Františka v Assisi)
- malířství v Čechách**
- doba Karla IV. (**Mistr Theodorik**, kaple sv. Kříže); doba Václava IV.
    - desková malba: **Mistr vyšebrodského oltáře, Mistr třeboňského oltáře**, madony, krásný sloh v české deskové malbě, krásné madony
    - knižní malba

RENEZANČNÍ UMĚNÍ

- renesanční sloh**
  - historické souvislosti: novověk, humanismus, charakteristika doby
  - pojem renesance
- renesance v Itálii**
  - architektura
    - charakteristika slohu, znaky, definice krásy
    - počátky renesance
    - druhy, typy architektury
    - pojetí hmoty a prostoru (lidské měřítko)
    - charakter architektury, architektonické prvky: šířka x výška, zaklenutí, sloupy, výzdoba fasád, ...
    - raně renesanční architektura: **Filippo Brunelleschi**
    - vrcholná renesance: **Bramante, Michelangelovo** architektonické dílo
    - pozdní renesance: **Andrea Palladio**
  - sochařství
    - charakteristika renesančního sochařství
      - druhy soch, realismus v sochařství
    - raná renesance: **Donatello**
    - vrcholná renesance: **Michelangelo**
  - malířství
    - druhy, techniky, náměty v renesančním malířství
      - estetický ideál
      - koncepce obrazu, kompozice
      - pojetí prostoru (perspektiva), práce se světlem (šerosvit, sfumato), zobrazení lidského těla (anatomie)
    - malíři 15. stol.: **Sandro Botticelli, Pieter della Francesca**
    - vrcholná renesance: **Leonardo da Vinci, Michelangelo, Raffael Santi**
    - Benátská škola: charakteristika; **Giorgione, Tizian**
    - manýrismus: **Correggio**
- renesance v ostatní Evropě**
  - architektura
    - odlišnost renesančního umění na sever od Alp (silný vliv gotiky)
      - vliv renesančních architektonických prvků na architekturu francouzskou; renesanční radnice v nizozemských Antverpách
  - sochařství
    - francouzská tzv. fontainebleauská škola
  - malířství
    - nizozemské malířství: **Pieter Brueghel st., Pieter Brueghel ml., Hieronymus Bosch**
      - specializace nizozemského malířství
    - německé malířství: **Albrecht Dürer** (rozvoj grafiky), **Lucas Cranach**
    - španělské malířství: **EL Greco**
- renesance v Čechách**
  - datace, časové vymezení
  - charakter české renesance
  - architektura
    - Praha renesanční: Pražský hrad, Letohrádek královny Anny, pražské domy a paláce
    - zámky
  - sochařství
    - druhy sochařství a jejich uplatnění: kamenictví, řezbářství, kovoliectví
  - malířství
    - vliv přežívajícího pozdně gotického malířství
    - nové techniky (sgrafito)
- rudolfinský manýrismus**
  - atmosféra na dvoře Rudolfa II.
  - malířství: **Giuseppe Arcimboldo, Bartholomeus Spranger**
  - sochařství: **Adrien de Vries**
  - užité umění

BAROKNÍ UMĚNÍ V EVROPĚ A V ČECHÁCH, ROKOKO_1

- barokní sloh**
- datace, časové vymezení
  - historické souvislosti (třicetiletá válka a její následky v zemích Evropy, rekatolizace českých zemí, ...)
  - rozvoj přírodních věd a filozofie
  - pojem
  - periodizace
  - vznik a počátek barokního umění, jeho šíření do zemí Evropy a i do mimoevropských oblastí
  - hlavní znaky barokního umění
  - různé funkce barokního umění a utváření podoby umění v různých zemích Evropy v závislosti na těchto funkcích
    - barok jako protireformační sloh, radikální patetický barok
    - barok jako reprezentace královské absolutistické moci, barokní klasicismus
    - barok jako „měšťanské“ umění (holandské realistické malířství)
- baroko v Itálii**
- charakter italského baroka
  - architektura
    - druhy, typy architektury (dědictví a proměna renesanční architektury v architekturu barokní); nové architektonické prvky (barokní elipsa x renesanční kruh)
    - barokní architektura v Římě, Miláně, Turíně
    - **L. Bernini, F. Borromini, G. Guarini**
  - sochařství
    - charakter, druhy, techniky, náměty
    - pojetí lidského těla, barokní x renesanční sochařství
    - L. Bernini
  - malířství
    - znaky, charakter (kompozice, práce se světlem, šerosvit), barokní x renesanční malířství
    - druhy, náměty, techniky
    - barokní realismus a **Caravaggio**
    - barokní klasicismus a **A. Carracci**
- barokní architektura v ostatní Evropě**
- Francie: charakter francouzského baroka a charakter francouzské barokní architektury; Versailles, Louvre
  - Rakousko: charakter rakouské barokní architektury; **Johann Bernhard Fischer z Erlachu** (zámek Schönbrunn), **Lukas Hildebrandt**
  - Rusko: charakter ruské barokní architektury; Zimní palác
- barokní malířství v Evropě**
- Francie: charakter francouzské barokní malby, francouzský klasicismus; **G. de La Tour, N. Poussin, C. Lorrain**
  - Španělsko: španělská malba 17. stol.; **D. Velázquez**
  - Anglie: anglické barokní malířství 17. stol., cizinci na královském dvoře (A. van Dyck);
  - anglické malířství 18. stol.; portrétní malířství a krajinomalba - **J. Reynolds, T. Gainsborough**
  - Nizozemí
    - Holandsko x jižní Nizozemí (Vlámy)
    - vliv rozdílného společenského a politického zřízení, náboženství a kultury obou států na rozdíly v jejich umění
    - **P.P. Rubens** x **Rembrandt van Rijn**
    - holandské realistické malířství 17. stol. a druhy jeho malířství (portréty, krajinomalba, žánr)
    - **F. Hals, J. Vermeer van Delft**
- baroko v Čechách**
- datace, časové vymezení
  - architektura
    - historické souvislosti: barokní umění ve službách jezuitů jako nástroj protireformace
    - vývoj barokní architektury: raný, vrcholný a pozdní barok
      - raný barok: Matyášova brána, Valdštejnský palác, Černínský palác, zámek Trója,...
      - vrcholný barok: **K. Dientzenhofer, K. I. Dientzenhofer**, radikální barok; **G. Santini Aichel** a barokní gotika
      - **F. M. Kaňka, A. Lurago**
  - sochařství
    - proměna krajiny v době baroka: kulturní krajina; poutní kostely, kapličky, mariánské sloupy na náměstích, boží muka, aleje, zahrady, ...
    - vrcholné období barokního sochařství
      - **F. M. Brokoff** x **M. B. Braun** (Praha, Kuks)
  - malířství
    - raný barok: barokní klasicismus a **Karel Škréta**, radikální barok a **M. L. Willmann**
    - vrcholný barok: **P. Brandl**
    - portrétní malířství: **J. Kupecký**
    - technika fresky: **V. V. Reiner**
  - grafika
    - **V. Hollar**

BAROKNÍ UMĚNÍ V EVROPĚ A V ČECHÁCH, ROKOKO_2

- pozdní barok a rokoko v Evropě**
- datace, časové vymezení
  - dobová atmosféra a historické souvislosti
  - funkce rokokového umění, objednatelství umění
  - název rokoko
  - charakter rokokového umění
    - barok x rokoko, rozdíly ve formě a obsahu, znaky rokokového umění
    - divadlo galantních slavností, erotika v rokokovém umění
  - znaky rokokové architektury; typy staveb, výzdoba fasád a interiérů; změna v úpravě zahrad (x zahrada barokní)
- architektura
- Francie
    - pozdně barokní architektura za vlády Ludvíka XIV.: **J. Hardouin – Mansart**, přestavba zámku ve Versailles – Zrcadlová galerie, Velký Trianon
    - architektura 18. stol. za vlády Ludvíka XV.: náměstí Svornosti v paříži, Malý Trianon ve Versailles
  - Německo: **J. a D. Zimmermannové, J. B. Neumann**
  - charakter rokokového malířství; znaky: barevnost, kompozice; náměty, techniky
- malířství
- francouzské malířství: **A. Watteau, F. Boucher**
  - italské malířství: malířský iluzionismus, veduty, práce se světlem; **F. Guardi, Canaletto**
  - výzdoba interiérů (technika štuky)
- užité umění
- nábytek (styl Ludvíka XV.)
  - oltáře
  - architektura: **A. Lurago, J. J. Wirch**
- pozdní barok, rokoko a klasicismus v Čechách**
- sochařství: **I. F. Platzer, R. J. Prachner**
  - malířství: **N. Grund**; technika fresky

KLASICISMUS, HISTORIZUJÍCÍ SLOHY 19. STOL., ČESKÉ UMĚNÍ 19. STOL.

KLASICISMUS

- datace
- dobová atmosféra a historické, kulturní a společenské souvislosti
  - průmyslová revoluce, růst významu vědy a techniky
  - vznik klasické archeologie jako nového vědního oboru (J. J. Wincklemann), estetika jako vědecká disciplína
  - osvícenství
  - Velká francouzská revoluce
- charakter klasicistického umění
  - klasicismus x baroko a rokoko
  - klasicismus x klasicismus baroka
  - rozpor formy klasicistických staveb a původní funkce antických staveb
  - nové stavební druhy v závislosti na nových potřebách společnosti
- vznik klasicistického umění
- klasicismus jako první příklad historismu v architektuře

klasicismus ve Francii

- architektura
  - sloh Ludvíka XVI.: Panteon v Paříži
  - sloh Velké francouzské revoluce
  - sloh Napoleonova císařství, Empir: kostel La Madeleine, triumfální oblouky na náměstí Étoile a v Louvru
  - nové stavební druhy; urbanismus
- sochařství: druhy sochařství, materiály, kult antiky, **A. Canova**
- malířství: **J.-L. David** a jeho malířská škola, **J.-A. Ingres**
- užité umění: nábytek, porcelán, ...

umění 1. pol. 19. stol. v ostatní Evropě

- anglické malířství: krajinomalba jako svébytný malířský obor; technika akvarelu; **J. Constable**; **W. Turner** (vliv na fr. romantiky, realisty a impresionisty)
- německá architektura: Berlín a Mnichov jako střediska klasicistické architektury
- španělské malířství v období klasicismu: **F. de Goya**

klasicismus v Čechách

- architektura
  - Stavovské divadlo, dům U Hybernů
  - urbanismus (zakládání nových městských čtvrtí; činžovní domy; parky a zahrady)

ČESKÉ UMĚNÍ V 19. STOL.

- sochařství: funerální plastika, **V. Prachner**
- malířství: počáteční díla **F. Tkadlíka** a **A. Mánesa**
- generace malířů narozených kolem roku 1830; **K. Purkyně**, **Q. Mánes**, **J. Mařák**
- generace Národního divadla v českém umění
  - časové zařazení a srovnání s děním v evropském umění (= období impresionismu)
  - národní obrození
  - architektura: novorenesance (**J. Zíték**, Národní divadlo, Rudolfinum; **J. Schulz**, Národní muzeum, Uměleckoprůmyslové muzeum)
  - sochařství: **B. Schnirch**, **A. Wagner**, **J. V. Myslbek**; sochařská výzdoba ND, NM; pomník sv. Václava
  - malířství

ROMANTISMUS A REALISMUS

- ROMANTISMUS**
- dobová atmosféra, historické a kulturní souvislosti 1. pol. 19. stol.
    - období po pádu Napoleona, nové uspořádání Evropy, národně osvobozené boje (např. Srbů a Řeků proti turecké nadvládě, vraždění na ostrově Chiu)
    - pokroky ve vědě a technice (rozvoj dopravy, železnice)
    - vliv filozofie (G. W. Hegel, A. Schopenhauer, pozitivismus)

- datace, časové vymezení
- romantismus jako myšlenkové hnutí, romantismus x klasicismus a osvícenství
- charakteristika, znaky
- vliv romantického hnutí na různé druhy umění, romantismus jako výtvarný směr (v. směr x v. sloh)

architektura v období romantismu

- novogotika
- zájem o středověk
- typy staveb, nové typy staveb (železniční mosty, ...), nové materiály
- novogotická architektura v Anglii (parlament v Londýně, ...), Francii, Německu
- novogotická architektura v českých zemích (novogotické kostely v Praze, úprava zámků a hradů,...)
- vliv klasicistických forem ve francouzském sochařství

vliv romantismu v sochařství

- romantické sochařství v Čechách (rané dílo V. Levého - Blaník)
- prioritní postavení malířství jako nejvýhodnějšího výtvarného oboru pro záměry romantismu

romantické malířství

- náměty malby, obory malby: krajinomalba (objev přírody, romantická láska k přírodě)
- Francie: **J. L. Géricault, E. Delacroix**; tzv. barbizonská škola
- Anglie: **W. Blake**
- Německo: skupina tzv. nazarénů
- Čechy: **A. Mánes, J. Navrátil, J. Mánes**

REALISMUS

- datace, časové vymezení
- předpoklady vzniku realismu jako uměleckého hnutí, kulturní souvislosti (rozvoj vědy a techniky, pozitivismus, Ch. Darwin a jeho teorie)
- realismus x romantismus
- pojem realismus
- znaky realismu

architektura v období realismu

- novorenesance: nové stavební materiály; pojem eklekticismus
- architektura v Anglii (nové stavební materiály a typy staveb kde se využívaly), Německu, Rakousku
- architektura v Čechách (**I. G. Ullmann, J. Hlávka**)

realistické malířství

- pojem realismus v malířství
- Francie: barbizonská škola; **J.-F. Millet, H. Daumier, G. Courbet**

IMPRESIONISMUS

- dobová atmosféra, historické a kulturní souvislosti poslední třetiny 19. stol. a její vliv na umění
  - vývoj průmyslové společnosti (technickovědecká revoluce, velkovýroba zboží)
  - technika (nové technické vynálezy - telefon, elektrická žárovka, výroba vozidel s výbušnými spalovacími motory)
  - věda (objevy v biologii, lékařství, fyzice – S. Freud a psychoanalýza; elektromagnetické vlny – optika,...)
  - filozofie (F. Nietzsche, ...)
- pojmy výtvarný sloh x výtvarný směr (rozdíly)
- malířství jako nejprogresivnější druh výtvarného umění
- pojem moderní umění
- barbizonská škola
- impresionismus** • pojem imprese
- datace (časové rozdíly v nástupu moderních malířských směrů v různých zemích)
- impresionismus v různých oborech umění (hudba)
- charakteristika impresionismu v malířství
  - impresionismus jako nové nazírání na přírodu a nová malířská technika
  - změna barevnosti a změna techniky štětce
  - nová teorie barev (vliv objevů optiky)
  - problém světla
  - nová tematika (souvislosti s novou dobou)
- vývoj impresionistického malířství** • 1. výstava impresionistů
- **É. Manet**
- **C. Monet**
- **A. Renoir, A. Sisley, C. Pissaro**
- **B. Morisotová, E. Degas, P. Cézanne** (impresionistické období jako přípravné období jeho tvorby)
- sochařství v období impresionismu** • akademismus v sochařství x **A. Rodin**
- impresionistické sochařství: **E. Degas, P. Gauguin**

POSTIMPRESIONISMUS

- datace, postimpresionistická generace
- pojem imprese
- podstata impresionismu x podstata postimpresionismu
- doba vzniku
- rysy postimpresionismu, společné znaky postimpresionistických děl
- reakce na impresionismus
- jednotlivé proudy a osobnosti postimpresionistického malířství** • pointilismus (novoimpresionismus)
  - podstata malířské techniky (x impresionismus), výsledky výzkumů optiky
  - **G. Seurat, P. Signac**: charakter jejich děl, rukopis, technika
- symbolismus a **P. Gauguin**
  - pojem symbolismus
  - zásady malířského symbolismu
  - předchůdci postimpresionistického symbolismu (**P. de Chavannes, G. Moreau, O. Redon**)
- expresionismus a **V. van Gogh**
  - pojem expresionismus, exprese
  - expresionismus jako malířský směr a expresionismus jako umělecká tendence 20. stol, expresivní tendence v umění přítomná již od jeho počátků (např. v umění gotickém, barokním, manýristickém, umění 19. stol.,...)
- dílo **H. de Toulouse-Lautreca**: charakter jeho díla, náměty, technika, rukopis
- **Paul Cézanne** a racionálně formový proud postimpresionismu
  - umělecký program P. Cézanna
  - význam tvorby P. Cézanna pro vývoj moderního malířství (kubismus, abstrakci, ...)
- naivní umění a **H. Rousseau** (Celník Rousseau)

SECESE A SYMBOLISMUS

- časové vymezení secesního období
- název secese a další názvy pro tento výtvarný sloh v různých zemích Evropy
- význam pojmu secese
- společensko – historické souvislosti, společenská základna (vývoj průmyslové společnosti, velkoburžoazie, ...)
- secese jako poslední umělecký sloh (obory v. umění v nichž se secesní sloh uplatnil)
  - pojmy výtvarný sloh x výtvarný směr
  - gesamtkunstwerk
- vznik secesního hnutí: příčiny vzniku secesního slohu, reakce na historizující slohy v architektuře 19. stol, nové umění
- znaky secese
  - forma - ornamentálnost, lineárnost a plošnost, lomené barvy, využití rozličných materiálů, stylizace, asymetrie a atektoničnost, dynamismus, organičnost, symbolismus barev a motivů, ...
  - náměty
- secese a symbolismus
- literární symbolismus, dekadence
- architektura**
  - půdorys budov, materiály, fasády (výzdoba - motivy), typy staveb (viz. rozvoj průmyslu, rozvoj měst, dopravy, ...)
  - Anglie: hnutí Art and Crafts; **Charles Francis Annesley Voysey, Charles Rennie Mackintosh**
  - Španělsko – Barcelona: **Antoni Gaudí**
  - Belgie – Brusel: **Victor Horta**
  - Francie – Paříž: **Hector Guimard** (vstupy do stanic pařížského metra), **Gustav Eiffel**
  - Rakousko – Vídeň: **Otto Wagner**
  - Čechy – Praha: **Josef Fanta; Antonín Balšánek, Osvald Polívka**
- sochařství**
  - Francie: **Auguste Rodin**
  - Čechy
    - secesní symbolismus v sochařství
    - **František Bílek, Ladislav Šaloun, Stanislav Sucharda, Josef Mařatka**
- malířství**
  - Francie: **Toulouse-Lautrec**, skupina Nabis
  - Norsko: **Edvard Munch**
  - Rakousko: **Gustav Klimt**
- užité umění**
  - Čechy: **Alfons Mucha, František Kupka, Jan Preisler, Max Švabinský, Vojtěch Preissig**
    - secesní symbolismus v malířství

KUBISMUS

kubismus v Evropě

- název
- výtvarné obory v nichž se kubismus uplatnil (v evropském umění x v českém umění)
- malířství
  - vývoj kubistického malířství
  - **Pablo Picasso** a kubismus
    - modré období, růžové období
    - Slečny z Avignonu jako nová obrazová struktura (námět, kompozice, vliv negerské plastiky, význam díla,...)
    - předkubistické (protokubistické) období: vliv černošského umění, vliv P. Cézanna
    - analytický kubismus: analýza tvaru, popření vžitých konvencí zobrazování, vkládání písmen, obraz jako nově vytvořená skutečnost, objev koláže, autonomizace výtvarných prostředků
    - syntetický kubismus: vytváření imaginativních symbolů viditelného světa, umělecké dílo jako autonomní skutečnost
    - forma x obsah kubistických děl: problematika formy, náměty kubistických děl
  - vliv Picassova a Braquova kubismu
    - pařížští kubisté: Section d'Or: **Jacques Villon, Raymond Duchamp-Villon, Marcel Duchamp, F. Léger, Robert Delaunay, Francis Picabia, Juan Gris, František Kupka**
  - posuny a přesahy kubismu, vlivy kubismu
    - vliv kubismu v díle M. Duchampa
    - vliv kubismu v díle R. Delaunay: orfismus
    - vliv kubismu v díle F. Légera: tubismus
    - kubismus jako jedno z východisek abstraktní malby P. Mondriana
    - vliv kubismu v díle F. Kupky

kubismus v Čechách

- podstata českého kubismu: odlišnost od kubismu francouzského, kuboexpresionismus, umělecké obory v nichž se kubismus v Čechách uplatnil
- malířství
  - Skupina výtvarných umělců
  - kuboexpresionismus
  - **B. Kubišta, E. Filla, V. Špála, J. Čapek**
- sochařství
  - **O. Gutfreund**
- architektura
  - podstata architektonického kubismu
  - teoretický základ architektonického kubismu
  - **Josef Gočár**
  - **Josef Chochol**
  - **Pavel Janák**
  - **Vlastislav Hofman**
- užité umění

EXPRESIONISMUS A FAUVISMUS

- expresionismus**
- pojem, termín
    - expresionismus jako malířský směr
    - expresionismus jako umělecká tendence 20. stol.
    - expresivní tendence přítomná v umění již od jeho počátků (např. v umění gotickém, barokním, manýristickém, umění 19. stol.,...)
  - obory výtvarného umění v nichž se expresionismus projevil; expresionismus v malířství
  - podstata expresionismu, charakteristika expresionismu jako moderního uměleckého směru
- malířství**
- znaky expresionistického malířství: barevnost, deformace tvaru, témata, významy děl
  - jednotlivé okruhy expresionistického malířství
    - zakladatelé: **V. van Gogh, James Ensor, Edvard Munch**
    - drážďanská skupina Die Brücke: **E. L. Kirchner, K. Schmidt-Rottluff, M. Pechstein, E. Nolde, ...**
    - mnichovská skupina Der Blaue Reiter: **V. Kandinskij, F. Marc, A. Kubin, A. Macke, P. Klee**
    - sociálně kritický expresionismus: **G. Grosz, O. Dix, M. Beckman**
    - belgický expresionismus
    - vídeňští expresionisté: **O. Kokoschka, E. Schiele**
    - expresionistické prvky v díle malířů Pařížské školy: **A. Modigliani, J. Pascin, Ch. Soutine, M. Chagall**
    - pražská skupina Osma: B. Feigl, **E. Filla**, M. Horb, **O. Kubín, B. Kubišta**, W. Nowak, E. A. Pittermann-Longen, **A. Procházka**, V. Beneš, L. Procházková
  - **Edvard Munch** (bližší rozbor jeho díla a vliv jeho tvorby na české malířství počátku 20. stol. (1905 výstava děl E. Muncha v Praze)
  - skupina Osma a české expresionistické malířství
    - **B. Kubišta**
    - **E. Filla, J. Prucha, V. Špála**
    - vliv expresionismu na dílo J. Zrzavého, J. Váchala, J. Konůpka
    - kuboexpresionismus
- fauvismus**
- název
  - vznik fauvismu, časové zařazení
  - charakteristika tvorby fauvistů, znaky fauvistických maleb (barevnost, pojetí prostoru, témata,...)
  - **H. Matisse**
  - **A. Marquet, A. Derain, M. Vlaminck**, G. Rouault, R. Dufy, G. Braque, K. van Dongen

ABSTRAKTNÍ UMĚNÍ 1. POL. 20. STOL.

- díla abstraktní (nepředmětná, nefigurativní) x díla předmětná (figurativní)
  - první abstraktní díla
    - datace, autoři prvních abstraktních děl
  - geometrická abstrakce
    - východisko
    - charakter: vyjadřovací prostředky
    - hlavní představitelé: **P. Mondrian, K. Malevič**
  - expresionistická abstrakce
    - charakter
    - hlavní představitelé: **V. Kandinskij**
  - **Vasilij Kandinskij**
  - **Piet Mondrian**
  - orfismus: **Robert Delaunay**
  - rayonismus (rusky lučismus): Michail Fjodorovič Larionov, Natálie Gončarovová
  - suprematismus: Kazimír Malevič
  - konstruktivismus: jeho počátky, Vladimír J. Tatlin
  - vývoj tvorby F. Kupky
  - přechod k abstraktní malbě v tvorbě F. Kupky
    - Klávesy piána (1909)
    - Vertikální plány I (1912)
    - Dvoubarevná fuga - Amorfa (1912)
  - póly abstraktní tvorby F. Kupky
    - cykly s organickými tvary: Kosmické jaro (1911 - 1920), Příběh o pestících a tyčinkách (1920)
    - cykly s vertikálními plány, "strojovými" abstrakcemi: Ocel pije (1927 -1929), kompozice s elementárními pravouhlymi plány
  - ruský konstruktivismus: **Vladimír Tatlin, K. Malevič, El Lisickij, Naum Gabo, Antoine Pevsner**
    - architektura, sochařství, průmyslový design a grafický design (vliv na český grafický design)
  - skupina Abstraction-Création: **Naum Gabo, Antoine Pevsner, F. Kupka**
  - umělecká revue a skupina De Stijl a její umělecký směr novoplasticismus
    - **Piet Mondrian, Theo van Doesburg**
    - malířství, sochařství, architektura
  - malíři a sochaři Bauhausu: **V. Kandinskij, L. Moholy-Nagy**
  - abstraktní tvorba **Vojtěcha Preissiga**: otisky materiálů, abstraktní malby po r. 1930
- abstrakce před 1. sv. válkou, počátky abstrakce dva póly abstraktního malířství**
- další formy abstraktní malby**
- František Kupka**
- abstrakce za 1. sv. války a ve 20. letech**

DADA, SURREALISMUS

- dadajismus**
- historické a kulturní souvislosti: 1. světová válka
  - vznik dadajismu
    - časové vymezení
    - literární kabaret Voltaire
  - název hnutí
  - dadaistický názor, myšlenkové pozadí dadaistického hnutí
  - charakteristické znaky
  - Dadaistický manifest
- centra dadaistické aktivity**
- curyšské dada
    - **Hans (Jean) Arp**
  - kolínské dada
    - Hans (Jean) Arp
    - **Max Ernst**: koláže
    - dadajismus jako úvodní fáze surrealismu: experimenty H. Arpa, A. Bretona, M. Ernsta a F. Picabii s metodou psychického automatismu
  - newyorské dada
    - **Marcel Duchamp**: vývoj jeho tvorby, "ready-made", jeho význam pro vývoj umění 20. stol.
    - **Francis Picabia**
    - **Man Ray**
  - berlínské dada
    - **Raoul Hausmann**
    - **Georg Grosz**
  - hannoverské dadaistické hnutí Merz
    - **Kurt Schwitters**: Merz-Bilder, Merz-Plastiken, Merz-Bau
- surrealismus**
- vznik surrealismu: časové vymezení, první Surrealistický manifest
  - pojem
  - podstata surrealismu: nadskutečnost, nevědomí, význam poezie...
  - podoby surrealismu ve výtvarném umění: surrealismus absolutní a surrealismus veristický
  - nové výtvarné metody surrealismu
  - vývoj surrealismu
  - druhá vlna surrealistů od 2. pol. 20. let
- surrealismus v Evropě**
- surrealistické malířství
    - **Max Ernst**: techniky koláže, frotáže, ...
    - **Joan Miró**
    - **André Masson**
    - **Salvador Dalí**: vývoj jeho tvorby, paranoicko-kritická analýza
    - **Yves Tanguy**
    - **René Magritte**: magický realismus
  - surrealistické sochařství
    - **M. Duchamp** (ready-mades), **H. Arp**, **J. Miró** (sochy - objekty)
    - **A. Giacometti**
- surrealismus v Čechách**
- nástup surrealismu v českém umění (datace), situace v českém avantgardním umění po 1. sv. válce: umělecké sdružení Devětsil, poetismus
  - Skupina surrealistů v ČSR: členi skupiny, činnost skupiny
  - osobnosti českého **J. Štyrský**, **Toyen**, **V. Makovský**, **K. Teige**, **J. Heisler**, **F. Janoušek**
  - vliv surrealismu na tvorbu mladé generace výtvarníků za 2. sv. války
    - **J. Šíma**
    - **F. Gross**, **F. Hudeček** (členové skupiny 42)
    - skupina Ra: **V. Zykmond**, umělci tzv. druhé vlny českých surrealistů **J. Istler**, **V. Tikal**, ...
  - vliv surrealismu na české umění po 2. sv. válce: **M. Medek**
  - český surrealismus 2. pol. 20. stol. : **Jan** a **Eva Švankmajerovi**

ABSTRAKTNÍ UMĚNÍ 2. POL. 20. STOL.

- abstraktní expresionismus v Americe a Evropě**
- časové vymezení
  - pojmy
    - informel
    - abstraktní expresionismus
    - lyrická abstrakce
  - společensko - historické souvislosti a jejich vliv na podobu světového umění po 2. světové válce
  - abstraktní expresionismus
    - jeho různé projevy
    - vznik abstraktního expresionismu: střediska abstraktního expresionismu, vliv starších autorů na jeho vznik...
    - action painting
    - podstata abstraktního expresionismu
    - newyorská škola: **Jackson Pollock, Willem de Kooning** (charakteristika jejich tvorby, výtvarné techniky a způsoby malby)
    - kalifornská škola: **Mark Tobey, Mark Rotho**
    - charakteristika jejich tvorby (výtvarné techniky, způsoby malby, ...)
  - lyrická abstrakce
    - srovnání s abstraktním expresionismem, rozdíly v dílech abstraktního expresionismu a lyrické abstrakce (v charakteru maleb, technikách tvorby, ...)
    - pojmy tachismus, gestická malba
    - **Jean Fautrier, Georges Mathieu, Hans Hartung, Jean Dubuffet, Antoni Tápies**: výtvarné techniky, způsoby malby, materiály
    - inspirační zdroje v tvorbě J. Dubuffeta, pojem l'art brut (surové umění)
- informel v Čechách**
- společensko - historická situace v Čechách po 2. sv. válce a její vliv na podobu českého umění, situace v českém poválečném umění
  - oficiální x neoficiální umění
  - nástup abstrakce v českém neoficiálním umění
  - datace, časové vymezení: časové rozdíly v nástupu abstrakce oproti zahraničnímu umění (příčiny společenské, vliv předválečného umění...)
  - vysvětlitelní pojmu informel / informální malba
  - **Vladimír Boudník**:
    - jeho život (přátelství s B. Hrabalem - V. Boudník jako literární postava, V. Boudník ve filmu V. Chytilové,...)
    - tvorba: charakter, techniky, materiály, postupy; aktivní grafika, strukturální grafika, explozionalismus, magnetická grafika; pouliční happeniny (vysvětlitelní pojmu happening, popis některého Boudníkova happeningu); význam V. Boudníka v kontextu světového umění
  - **Mikuláš Medek**: vývoj jeho tvorby (vliv surrealismu, existencialistické období, informální malba, techniky, materiály, postupy, kompozice, barevnost)
  - **Jiří Valenta, Aleš Veselý**: 2 neoficiální a neveřejné konfrontační výstavy v ateliérech J. Valenty a A. Veselého, charakter jejich tvorby (techniky, materiály, významy děl)
- kinetické umění**
- vznik skupiny Konfrontace (kdy vznikla, proč vznikla...)
  - charakteristika kinetického umění (v širším slova smyslu, v užším slova smyslu)
  - **Naum Gabo**: termín kinetické umění, první kinetická plastika
  - průkopníci kinetického umění: konstruktivisté, dadaisté, výtvarníci Bauhausu
  - **Alexander Calder**: vývoj jeho tvorby (prostorové kresby z drátů, stability, mobily)
  - **Zdeněk Pešánek**: charakteristika jeho tvorby (úloha světla v jeho tvorbě) a její význam v mezinárodním kontextu
  - skupina Zero: **Otto Piene**
- op art**
- termín op art, časové zařazení, charakter op artových děl
  - **Victor Vasarely, Bridget Rileyová**
  - ohlas kinetického umění a op artu v českém umění 2. pol. 20. stol
- minimalismus, radikální abstrakce**
- vznik minimal artu: časové zařazení, příčiny vzniku
  - podstata minimal artových děl
  - předchůdci: **Barnett Newman, Ad Reinhardt**
  - minimalismus v malířství (radikální abstrakce): **Franc Stella, Sol LeWitt, Yves Klein, ...**
  - minimalismus v sochařství: **Donald Judd, Dan Flavin**
  - vliv minimalistických tendencí v českém umění: **Václav Boštík, Stanislav Kolíbal, Karel Malich**

POP - ART A PŘEDMĚTNÉ UMĚNÍ PO 2. SV. VÁLCE

- vlna návratu k předmětnému umění, časové zařazení
- termíny pop-art, nový realismus
- důvody nového velkého zájmu o předmětné umění
  - vliv vývoje společnosti
  - vliv opozice vůči abstraktnímu expresionismu
- vznik a vývoj pop-artu
- charakter pop-artových děl, podstata pop-artu
  - témata, inspirační zdroje, pop-artová ikonografie, postoj pop-artových tvůrců k zobrazované skutečnosti
  - obory výtvarného umění
  - nové techniky, materiály a postupy tvorby (vysvětlení principu sítotisku)
- pop-artové umění v Evropě**
- **Richard Hamilton**
  - charakteristika jeho děl
  - techniky tvorby, inspirační zdroje, témata
- **David Hockney**
  - charakter jeho tvorby, témata
- americký pop-art**
- charakter amerického pop-artu
- **Robert Rauschenberg**
  - charakter a vývoj jeho tvorby (tzv. skříňky a objekty, přírodní obrazy, červené obrazy)
  - techniky, materiály (tzv. combine painting), postupy tvorby
  - K. Schwitters a M. Duchamp jako vzory Rauschenbergovy tvorby
- **Jasper Johns**
  - charakter jeho tvorby
  - motivy a témata, techniky, postupy
- **Georg Segal**
  - charakter jeho tvorby, témata, techniky, materiály
- **Roy Lichtenstein**
  - charakter jeho tvorby, témata, inspirační zdroje, techniky, postupy
- **Claes Oldenburg**
  - charakter jeho tvorby, témata, inspirační zdroje, techniky, materiály
- **Andy Warhol**
  - život A. Warhola (kulturní atmosféra New Yorku 60. let – Velvet Underground, Basquiat, M. Monroe, Warholova Factory...)
  - charakter jeho tvorby, témata, inspirační zdroje, techniky, materiály (sítotisk = serigrafie), Warholova filmová tvorba
- vliv pop-artu na současné umění (street art...), design, reklamu...
- neodada**
- termín neodada
- nový realismus**
- tzv. nový realismus ve francouzském umění
- časové zařazení
- východisko
- rozdíly v charakteru amerického pop-artu a francouzského realismu
- **Yves Klein, Jean Tinguely, Arman, Daniel Spoerri, César**
  - charakteristika jejich tvorby, druhy jejich děl, techniky, materiály, postupy
  - objekty-pasti, akumulace, ...

FIGURATIVNÍ UMĚNÍ 2. POL. 20. STOL. – NOVÁ FIGURACE, HYPRERREALISMUS

- nová figurace**
  - pojem nová figurace
  - charakter a podstata děl nové figurace: náměty, motivy, významy děl, techniky, materiály, postupy
- evropská nová figurace
  - **Francis Bacon**
    - charakter jeho děl, témata
  - evropští představitelé nové figurace: např. **Antonio Saura, Asger Jorn**
- česká nová figurace
  - figurace v českém poválečném neoficiálním umění
    - existenciální figurace skupiny Trasa: **Jitka a Květa Válový, Eva Kmentová, Vladimír Preclík, Olbram Zoubek** (charakter děl jednotlivých autorů, náměty a významy jejich děl, materiály, techniky a postupy jejich tvorby)
    - **Adriena Šimotová** (charakter tvorby A. Šimotové, náměty a významy jejích děl, techniky, materiály, postupy)
  - figurace v českém umění 2. pol. 60. let
    - výstava nová figurace v r. 1969: **Otakar Slavík, Peter Orišek, Petra Orišková, Alena Kučerová, Oldřich Kulhánek, Naděžda Plíšková, Jitka Válová** (charakter děl jednotlivých autorů, náměty a významy jejich děl, materiály, techniky a postupy jejich tvorby)
    - další představitelé české n. figurace 60. let: **Jaroslav Vožniak, Bedřich Dlouhý, Rudolf Němec, Jiří Načeradský, Jiří Sopko**
    - charakter děl jednotlivých autorů, náměty a významy jejich děl, materiály, techniky a postupy jejich tvorby
  - figurace v českém umění 80. let
    - Volné sdružení 12/15 Pozdě, ale přece: **Václav Bláha, Vladimír Novák, Petr Pavlík, Michael Rittstein, Ivan Kafka, Jiří Beránek a Kurt Gebauer, Jiří Načeradský a Jiří Sopko**
  - předmětnost v tvorbě českých sochařů: **Kurt Gebauer, Jiří Beránek, Magdalena Jetelová**
- hyperrealismus**
  - časové zařazení
  - střediska hyperrealismu
  - charakter hyperrealistických děl: témata, techniky, postupy
  - podstata a významy hyperrealistických děl
- hyperrealistické malířství
  - americký hyperrealismus: **Chuck Close, Don Eddy, Richard Estes**
  - francouzský hyperrealismus: **Jacques Monroy**
  - německý hyperrealismus: **Gerhard Richter**, skupina Zebra
  - hyperrealismus v českém umění 2. pol. 20. stol.
    - **Theodor Pištěk** (charakter jeho malířské tvorby, práce pro film)
    - vliv hyperrealismu na dílo dalších českých výtvarníků (**J. Vožniak, B. Dlouhý, O. Kulhánek, Z. Beran, P. Nešleha, ...**)
- hyperrealistické sochařství
  - techniky, materiály, postupy
  - **Duane Hanson**

UMĚNÍ AKCE, KONCEPT, NOVÁ MÉDIA VE VÝTVARNÉM UMĚNÍ, POSTMODERNA

- umění akce**
- happening, performance, body art
    - vysvětlení pojmů, rozdíly v průběhu jednotlivých typů akcí
    - charakter a prostředky jednotlivých typů akcí, podstata akčního umění
    - význam a cíl akcí
  - vznik a vývoj akčního umění
    - předchůdci akčních umělců: inspirace aktivitami dadaistů, akční malba (**Georges Mathieu**), akční grafika (**Vladimír Boudník**), **Yves Klein**
  - happeningy v 60. letech
    - **John Cage**: spojování jednotlivých druhů umění
    - **Allan Kaprow**
    - **Milan Knížák**: popis některých jeho akcí, vysvětlí jejich cíle, jeho členství v hnutí Fluxus, skupina Aktual
    - **Zorka Ságlová**
    - fenomén **Fluxus**
  - **Joseph Beuys**: jeho životní zkušenosti a jejich vliv na jeho dílo, motivy, materiály
  - performance v Čechách v 70. a 80. letech
    - spojení performancí s instalacemi: vysvětlení pojmu instalace
    - **Jiří Sozanský**: enviromentální instalace a akce
  - body art
    - body art jako jeden z projevů performancí, vysvětlení principu body artu, výrazové prostředky body artu, význam body artových performancí
    - **Chris Burden**, **Marina Abramovitzová**, **Gilbert a Georges**
    - **Jan Mlčoch**, **Petr Štembera**, **Tomáš Ruller**: popis jeho performancí, jejich významy
- koncept**
- pojem koncept, podstata konceptuálního umění
  - konceptuální umění širším slova smyslu jako tendence umění, pro které je rozhodující idea a nikoli výtvarná práce a vytvořený předmět a kdy myšlenky mohou být vyjádřeny použitím rozličné škály médií a jejich propojováním (využívající i instalaci, land art, akční umění, videoart, fotografii)
  - představitelé konceptuálního umění
    - **Marcel Duchamp** jako předchůdce konceptuálního umění
    - **Sol Lewitt** jako ideový teoretik konceptuálního umění
    - **Joseph Kosuth**
  - land art: **Richard Long**, **Robert Smithson**, **Michael Heizer**, **Christo**, **Ivan Kafka**, **Zorka Ságlová**, **Hugo Demartini**
  - instalace: **Edward Kienholz**
    - environment jako jeden z projevů umění instalace: **Zdeněk Beran**, **Jiří Sozanský**
  - multimediální díla
  - videoart
- postmoderna**
- pojem postmoderna

ARCHITEKTURA 20. STOL_1

1.POL. 20. STOL.

- SVĚT.....
- předpoklady vzniku moderní architektury
    - nové materiály: inženýrské stavby 2. pol. 19. stol. (železné konstrukce, železobeton)
    - proměna podoby měst ve 2. pol. 20. stol.: urbanismus
  - **scesní architektura**
    - půdorys budov, materiály, fasády (výzdoba - motivy), typy staveb (viz. rozvoj průmyslu, rozvoj měst, doprava, ...)
    - Anglie: hnutí **Art and Crafts**; **Charles Francis Annesley Voysey**, **Charles Rennie Mackintosh**
    - Španělsko – Barcelona: **Antoni Gaudí**
    - Belgie – Brusel: **Victor Horta**
    - Francie – Paříž: **Hector Guimard**, **Gustav Eiffel**
    - Rakousko – Vídeň: **Otto Wagner**
    - Čechy – Praha: **Josef Fanta**, **Antonín Balšánek**, **Osvald Polívka**
- ČECHY.....
- **kubismus v architektuře**
    - česká kubistická architektura a design jako světový unikát
    - podstata architektonického kubismu
    - teoretický základ architektonického kubismu
    - osobnosti: **Josef Gočár**, **Josef Chochol**, **Pavel Janák**, **Vlastislav Hofman**
    - **Josip Plečnik**: architektonické úpravy Pražského hradu, kostel Nejsvětějšího Srdce Páně na náměstí Jiřího z Poděbrad
- SVĚT.....**individualistická moderna**
- využití nových materiálů a konstrukcí k novým architektonickým formám
  - charakter staveb
  - osobnosti a jejich stavby z tohoto období
    - **Otto Wagner**: teorie architektonické moderny
    - **Henri van de Velde**: Umělecká škola ve Výmaru
    - **Tony Garnier**: využívání železobetonu
    - **Adolf Loos**: esej Ornament a zločin, obchodní dům Goldman and Salatsch ve Vídni
    - **Ludwig Mies van der Rohe**
    - **Walter Gropius a Adolf Meyer**: továrna Fagus - Werke
    - **Bruno Taut**: skleněný pavilon na výstavě Werkbundu r. 1914
    - **Frank Lloyd Wright**: organická architektura
    - **Jan Kotěra**: Umělecko-průmyslové muzeum v Hradci Králové
- ČECHY.....

MEZIVÁLEČNÁ ARCHITEKTURA

- **ruský konstruktivismus**
    - charakter a principy konstruktivismu
      - **Konstantin Stěpanovič Melnikov**: Pavilon SSR na výstavě Arts Décoratif v Paříži
      - **Vladimir Tatlin**: návrh památníku III. internacionály
    - **Adolf Loos**: Müllerova vila v Praze Štěřovicích - předchůdce Le Corbusierova purismu
- ČECHY.....
- **architektonický purismus**
    - **Le Corbusier**: manifest architektonického purismu, pavilon de L' Esprit Noveau, urbanistické návrhy pro 3 mil. obyvatel, plán na přestavbu Paříže
- ČECHY.....**český purismus**
- předchůdci purismu: **Josef Chochol**, **Jiří Kroha**
- SVĚT.....**De Stijl**
- zásady architektury hnutí De Stijl
  - **Erich Mendelsohn**: Einsteinova věž v Postupimi
- německá expresionistická arch.**
- **Bauhaus**
    - cíle, program, význam
    - osobnosti: **Walter Gropius**: budova Bauhausu v Desau; **Ludwig Mies van der Rohe**: Vila Tugendhat
- funkcionalismus**
- cíle funkcionalismu
  - nové formy bydlení v souvislosti s novými společenskými podmínkami, nové materiály a nové konstrukce
  - **Le Corbusier**: teoretická podstata funkcionalismu, principy funkcionalismu; vila Savoy
- ČECHY.....**českoslov. funkcionalismus**
- **Oldřich Tyl**, **Josef Fuchs**, **Josef Havlíček**, **Karel Honzík**; teorie a sociální otázky bydlení - **Karel Teige**, **Jiří Kroha**
- SVĚT.....**funkcionalismus v Evropě**
- Itálie - **Pier Luigi Nervi**: letecký hangár v Orbetello v Toskánsku; Finsko - **Alvar Alto**: sanatorium Paimio
  - šíření principů funkcionalismu, společná koncepce moderní architektury
  - přestavba center největších amerických měst , výstavba typizovaných rodinných domů na předměstích, architektura 30. let v New Yorku
- USA**
- **F. L. Wright**
    - charakter jeho architektury - teoretická východiska (organická architektura), knihy o urbanismu
    - nejvýznamnější stavby F. L. Wrighta z tohoto období: Dům nad vodopádem (Falling water), Administrativní budova Johnson Wax

SVĚT.....

ARCHITEKTURA BĚHEM 2. SV. VÁLKY

2.POL. 20. STOL.

50. léta

- USA** ●● nový Bauhaus v Chicagu
  - mezinárodní sloh
  - **Frank Lloyd Wright:** Guggenheim museum v New Yorku
  - **Alvar Alto:** Baker house v Massachusettském institutu technologie Harvardské univerzity v Minneapolis
- Evropa** ●● vývoj architektury v souvislosti s poválečnou obnovou Evropy - levné bydlení (sídlíště), obnova měst
  - **Le Corbusier:** kolektivní dům v Marseille, kaple Notre-Dame-du-Haut
  - **Alvar Alto:** sál Finlandia v Helsinkách

60. a 70. léta 20. stol.

- USA** ●● **Luis Kahn:** komplex vládních budov ve Dháce
  - **Pier Luigi Nervi:** autobusová stanice na George Washington Bridge v New Yorku
- Austrálie** ●● **Jorn Utzon:** opera v Sydney
- Japonsko** ●● **Kenzo Tange:** muzeum míru v Hirošimě, sportovní haly pro olympiádu v Tokiju v r. 1964
- Brazílie** ●● **Oscar Niemeyer:** stavby v hl. městě Brazílie

POSTMODERNÍ ARCHITEKTURA

70. léta - současnost

- termín postmoderna
- charakter a znaky postmoderní architektury
- jednotlivé tendence v postmoderní architektuře
- historické prvky v architektuře** ●● **Charles Moor:** Piazza d' Italia v New Orleans
- pozdní modernismus** ●● **Michael Graves:** budova veřejných služeb v Portlandu v Oregonu
  - **Richard Meier:** Gettyho Centrum umění v Los Angeles (Getty Center); Hight museum of art v Atlantě
  - **Norman Foster:** americké letecké muzeum v Duxfordu ve VB; Commerzbank ve Frankfurtu v Německu; Londýn - Milenium bridge, British museum, City Hall, Gerkin
- hight-tech architektura** ●● **Renzo Piano, Richard Rogers:** Centre Pompidou v Paříži; Richard Rogers: budova Lloyd's (Lloydova banka) v Londýně
- Německo** ●● dostavba Berlína: Foster, Rogers, Piano, Gehry, Kleihus
- historismus** ●● **Philip Johnson, John Burgee:** PPG Industries v Pittsburgu
  - **Herzog-de Meuron:** budova pro moderní sbírky galerie Tate v Londýně
  - **Friedrich Hundertwasser**
- dekonstruktivismus** ●● **Frank Gehry:** Tančící dům (pojišťovna Nationale Nederlanden) v Praze, Guggenheim museum v Bilbao
  - **Ricard Bofil:** obytný komplex Walden 7 St. Just Desvern v Barceloně, sídlíště Marne-la-Vallée v Paříži
  - **Daniel Libeskind:** Royal Ontario Museum, židovské muzeum v Berlíně, Denver Art Museum
  - **Rem Koolhaas:** areál Illinois Institute of Technology v Chicagu

- **Jan Kaplický a Future systems**
- **Eva Jiříčná:** Oranžerie na Pražském hradě

ČESKOSLOVENSKÁ ARCHITEKTURA.....

2. POL. 20. STOL

- oficiální program socialistického realismu(SORELA): historismus, např. hotel Internacional (František Jeřábek a kol.), rozvoj měst: Ostrava Poruba
- funkcionalistické a konstruktivistické řešení výstavních pavilónů, veřejných staveb, experimentálních obytných souborů
- Expo 58 a bruselský styl
- **Karel Hubáček, Zdeněk Patermann:** televizní věž na Ještědu
- experimentální obytný okrsek na Invalidovně
- **Karel Prager:** ústav makromolekulární chemie ČSAV na Petřinách, dostavba Federálního shromáždění, Nová scéna ND

60. léta

normalizace 70. a 80. léta(po r.69)

POSTMODERNA

novofunkcionalismus

- metro, Palác kultury
- **Jan a Alena Šrámkovi:** dům ČKD na Můstku
- **Jan Bočan, Josef Danda, Jan a Alena Šrámkovi:** Hlavní nádraží
- **Ladislav Lábus:** rekonstrukce domu Langhans
- **Josef Pleskot**
- **Martin Rajniš:** obchodní dům Máj, Nový Smíchov, poštovna na Sněžce
- **Emil Přikryl**
- SIAL** ●● **Karel Hubáček, Miroslav Masák**
  - **Vlado Milunič**
  - sociologické výzkumy a jejich vliv na výstavbu tzv. gigantických komplexů - např. Bohnické sídlíště

- pojem design**
- požadavky na výrobek
  - druhy designu

PŘEDCHŮDCI MODERNÍHO DESIGNU**hnutí Arts and Crafts**

- **William Morris**

- **SECESE**

- charakter secesního užitého umění
- myšlenka Gesamtkunstwerku (totální umělecké dílo)

- **Skotsko** • Glasgovská skupina čtyř: **Charles Rennie Mackintosh, Vosey, ...**

- **Španělsko** • **Antoni Gaudí**

- **Belgie** • Victor Horta, Henri van de Velde

- **Francie** • **Hector Guimard**: nábytek, keramické dlaždice, mříže; **Émil Gallé**: sklo, nábytek

- **USA** • **Louis Comfort Tiffany**: sklo, šperky

- **Rakousko** • Vídeňská secese: Wiener Werkstätten (Vídeňské dílny), odlišný charakter Vídeňské secese (geomtrické ornamenty,...); **Josef Hoffmann, Kolman Moser**

- **Čechy** • založení UMPRUM, keramická škola v Bechyni, sklářská škola v Kamenickém Šenově

1. POLOVINA 20. STOL

- **ART DECO**

- pojem, charakter
- **Jean Dunand**: interiéry, nábytek, vázy, šperky,

- **Raymond Loewy**: proudnicový styl - lokomotivy pro Pennsylvania Railroad Company, Coca-cola, Lucky Strike; ....po válce - auta

- **ČECHY.....KUBISMUS**

- kubismus v české architektuře a designu jako světový unikát

- Artěl, Pražské umělecké dílny

- nábytek, sklo, keramika, svítidla, textil

- **J. Gočár, P. Janák, V. Hofman, F. Kysela, J. Chochol**

- **SVĚT.....MODERNA**

- **Německo**

- snahy a cíle architektů a designérů na počátku století: nové materiály, levná strojová výroba kvalitního designu

- Německé dílny pro umělecké řemeslo

- Deutscher Werkbund

- Peter Behrens: AEG v Berlíně, jeho žáci : L. M. van der Rohe, W. Gropius

- **L. M. van der Rohe**

- **W. Gropius**

- **F. L. Wright**: The Arts and Crafts of Machine, In the Cause of Architecture; např. židle Peacock pro hotel Imperial v Tokiu

- **A. Loos**

- **FUNKCIONALISMUS, BAUHAUS**

- význam, vznik a historie, program

- osobnosti: **W. Gropius, L. M. van der Rohe, Theo van Doesburg**

- nové materiály pro výrobu nábytku (trubková ocel): **L. M. van der Rohe**: křeslo Barcelona

2. POLOVINA 20. STOL

- **NÁBYTEK**

- nové tendence, nové materiály: ohýbaná překližka

- **Eero Saarinen, Charles Eames**: křeslo ve tvaru mušle

- **Alvar Alto**: experimenty s ohýbanou překližkou

- **Charles Eames**: organický design - židle se skořepinou ze skleněného vlákna, experimentální židle s rámy z kovových tyčí

- **50. léta**

- plastické hmoty - jejich výhody; USA jako středisko moderního poválečného designu

- **Eero Saarinen**: židle Tulipán

- dvě tendence v designu: organický design a novofunkcionalismus

- **organický design**

- **(organický modernismus)**

- Dánsko - **Arne Jacobsen**: židle Mravenec

- Švédsko - **Verner Panton**: židle Panton (dnes firma Vitra), IKEA

- Itálie - **Marco Zanuso**: nové materiály nábytku, elektrické spotřebiče

- **novofunkcionalismus**

- Německo - vliv předválečného modernismu

- Japonsko - Sony: charakter jejich výrobků

- **60. léta**

- **pop - design**

- souvislost s tehdejšími děním ve společnosti, v kultuře, módě - charakter tehdejšího designu

- Itálie - **Gaetano Pesce**: křesla Up; **Ettore Sottsass**: nábytek, počítač (1958),

POSTMODERNÍ DESIGN ● opozice proti novofunkcionalismu; charakter postmoderního designu
 ● **Michele de Lucchi** (Itálie): nábytek, lampy, interiéry; **skupina Memphis**; **Antonio Citterio**: nábytek; **Philippe Starck** (Francie): interiéry, nábytek, domácí potřeby

ČESKÝ DESIGN.....

- 30. léta**   **pozdní funkcionalismus** ● Svaz československého díla, Krásná jizba - nakladatelství Družstevní práce
 ● výroba: Spojené uměleckoprůmyslové závody (UP), firma Osolsobě, firma Thonet (židle z ohýbaného bukového dřeva)
 ● **Ladislav Žák**: nábytek; **Bohuslav Fuchs**; **Ladislav Sutnar**: sklo, porcelán, kov, textil
 ● vysoká úroveň českého designu 30. let
- poválečná produkce** ● ztráta kontaktu se světovým vývojem
 ● instituce zabývající se designem: ÚLUV (Ústředí lidové a umělecké tvorby) - jeho význam pro udržení klasických lidových technik; ÚBOK (Ústav bytové a oděvní kultury)
 ● situace a úroveň designu v běžné produkci
- 60. - 80. léta** ● design průmyslových strojů a nástrojů: nákladní vůz Tatra 137, 138, osobní automobil Tatra 603; firma ETA: žehličky; TESLA: magnetofony, telefony
- SKLO** ● pokles úrovně běžné produkce x rozvoj individuální tvorby sklářských designérů
 ● vynikající úroveň uměleckého skla = průnik sklářské tvorby do oblasti volného umění: **Stanislav Libenský**, **Jaroslava Brychtová**: špičková úroveň, účast na světových výstavách (např. Expo 58 v Bruselu); **Václav Cigler**, **Vladimír Kopecký**
- TEXTILNÍ TVORBA** ● vynikající úroveň textilní tvorby
 ● textilní obory na VŠUP
 ● moderní autorská tapiserie - **Antonín Kybal**: figurální tapiserie pro veřejné architektury, ocenění na Expo 58 v Bruselu za tapisérii Čs. hrady, zámky a přírodní rezervace; **Alois Fišárek**: zlatá medaile na Expo 58 v Bruselu za dekorativní textilní díla; používání netradičních materiálů a technik k vytváření tapisérií
 ● paličková krajka - **Emile Paličková**: paličková krajka - uvolnění z tradičních technologických schémat, experimentování s novými materiály; různé formy využití techniky paličkování: např. paličkový šperk
 ● význam ÚLUV pro zajištění vysoké kvality dekoračních a šatových látek a ručně vázaných koberců
- UMĚLECKÝ ŠPERK** ● ateliér šperku na VŠUP; nové materiály a postupy; skleněné šperky, šperk jako drobná plastika,...
- KERAMIKA** ● **Otto Eckert**: spojení keramiky a sochařského projevu, vliv na poválečnou keramiku (vedoucí ateliéru na VŠUP); např. **Pravoslav Rada**, **Václav Šerák**
- 80. léta - současnost**   **postmoderna** ● **Milan Knížák**: nábytek
 ● **Eva Jiříčková**, **Jan Kaplický**: interérový design
 ● **Bořek Šípek**: sklo, nábytek, interiéry
 ● skupina **Atika**: Jiří Pelcl, ... - viz. Design Blok
 ● skupina **Olgoj Chorchoj**
 ● **Barbora Škorpilová - studio Mimolimit (www.mimolimit.cz)**
 ● **Maxim Velčovský**
 ● další viz . Design Blok, Design Match, ...

- obory grafického designu a užité grafiky; pojmy: typografie, logo a logotyp, corporate identity (CI), ...

1. POLOVINA 20. STOL

SVĚT.....**SECESE** ● secení plakát: jeho charakter, charakter secesního písma, technika litografie
symbolismus, dekadence ● **Walter Crane** (Anglie), **H. de Toulouse-Lautrec** (Francie), **Jules Chéret** (Francie), **Alfons Mucha** (Francie, Čechy), **Henri van de Velde** (Belgie)

● knižní grafika: kniha jako Gesamtkunstwerk (souborné umělecké dílo)
ČECHY..... ● **Vojtěch Preissig** (ilustrace Broučků), **Karel Hlaváček** (ilustrace a grafická úprava knihy A. Procházky Prostibolo duše - viz. dekadence),
Arnošt Hofbauer, Josef Váchal (autorské knihy - symbolismus)

ČECHY.....**KUBISMUS** ● uplatnění kubistických principů v české užité grafice jako světový unikát; **Vratislav H. Brunner** (katalog členské výstavy SVU Mánes, ilustrace Dykova Zmoudření Dona Quijota), **František Kysela**

SVĚT.....**RUSKÝ**

KONSTRUKTIVISMUS ● politický plakát a typografie: **El Lisickij**
● vliv konstruktivismu na českou meziválečnou typografii a knižní grafiku: v tvorbě členů Uměleckého svazu Devětsil, **Karel Teige** jako hlavní představitel konstruktivistické typografie v Čechách

BAUHAUS ● **Herbert Bayer**: vedoucí tiskařské a reklamní dílny Bauhausu v Dessau (Dílna typografie a reklamního designu), návrh katalogu výstavy Bauhaus 1919 - 1928 v Museum Of Modern Art (MOMA) v New Yorku, návrh písma; **László Moholy-Nagy**

ART DECO ● **Adolphe Mouron Cassandre**

30. léta ● **Henri Beck**: plán londýnského metra (1933)

ČESKÝ GRAFICKÝ DESIGN a
ILUSTRACE MEZI VÁLKAMI

2. pol. 20. let

Devětsil, poetismus ● typografie, knižní grafika a ilustrace

konstruktivismus ● vliv konstruktivismu a poetismu; obrazové básně: prolínání poetismu a konstruktivismu, velký vliv na zavedení nových nemalířských technik - koláže, fotomontáže - využívaných i v užité grafice; Štyrský (Souvenir), Teige (Pozdrav z cesty), Štyrský a Toyen
● **Karel Teige**: konstruktivistická typografie a ilustrace (čistě typografické kompozice - obálka a ilustrace Bieblovy S lodí jenž dováží čaj a kávu; kombinace fotografie a abstraktních a písmových kompozic - Nezvalova Abeceda);
● **Štyrský a Toyen**: obálky knih (Falešný mariáš V. Nezvala, Roztočené jeviště V. Honzla) - svázání obrazové básně přísným geometrickým řádem (= specifický rys českého konstruktivismu)

● **František Muzika** (spojení konstruktivismu a klasické knižní tradice), **Ladislav Sutnar** (diagonální kompozice), **František Zelenka, Zdeněk Rossemann, Adolf Hoffmeister**

● nahrazování obrazových básní a abstraktních kompozic dokumentární a reportážní fotografií na obálkách knih

● plakátová tvorba: **Teige, Rossemann, Sutnar** - konstruktivistické principy; **Muzika** (vliv konstruktivismu v několika jeho písmových plakátech);
Zelenka - spojení konstruktivismu a poetismu, volnější pojetí u plakátů pro Osvobozené divadlo

30. léta

surrealismus ● surrealistické obálky, ilustrace: **Štyrský, Toyen**

● **Zdeněk Rykr**: čokoládovny Orion - logo, plakáty, Kofila

meziválečná ilustrace

humoristická ilustrace ● **Adolf Hoffmeister**

mimo výtvarné směry ● **Josef Lada, Karel Svoboda, František Tichý**

během 2. sv. války

● **Jiří Trnka**: ilustrace (Broučci), **Zdeněk Sklenář** (ilustrace a grafická úprava knih)

SVĚT.....

- osobnosti od 50. let**
- **Josef Müller-Brockmann:** plakáty
  - **Adrian Frutiger:** písmo Univers a Frutiger
  - **Paul Rand:** jeden ze zakladatelů CI - vysvětlení pojmu CI

- 60. , 70. léta**
- "psychedelické" plakáty 60. a 70. let: prostředí a celková atmosféra 60. let v nichž tyto plakáty vznikaly - hnutí Hippies, kultura 60. let (hudba - Bob Dylan, John Lennon, Jimi Hendrix, Janis Joplin, The Rolling Stones, The Sex Pistols, Led Zeppelin, Pink Floyd...)
  - USA: **Victor Moscoso, Wes Wilson, Gary Grimshaw, David Singer, ...**
  - Anglie: **Martin Sharp, Michael English, ...**

- postmoderna**
- charakter postmoderního designu
  - nová odvětví grafického designu: web design

- osobnosti**
- **Henri Steiner**
  - **David Carson**
  - **Neville Brody**
  - **Stefan Sagmeister**

ČECHY.....

- specifické podmínky v poválečném Československu a jejich vliv na charakter a obory užité grafiky (= nepřítomnost soukromého podnikání → nepřítomnost komerčních reklamních materiálů) - významné místo knižní grafiky a kulturního plakátu v poválečné užité grafice
- tvorba nových písem: **Oldřich Menhart, Josef Týfa, Jan Solpera, Jiří Rathouský**
- knižní grafika: **Oldřich Hlavsa, Zdeněk Sklenář, Jiří Rathouský, Joska Sklaník**
- kulturní plakát (film, divadlo): jeho vysoká úroveň v 60. letech; **Zdeněk Ziegler, Karel Vaca, Olga Vyleťalová, Josef Vyleťal, Jaroslav Šůra, Jiří Šalamoun, Bedřich Dlouhý,...**

ilustrace

- **Kamil Lhoták**
- **Jiří Trnka:** Andersenovy pohádky (v r. 1963 nejkrásnější dětská kniha 20. stol. !), ...
- **Zdeněk Sklenář:** Staré řecké báje a pověsti, ...
- **Zdeněk Smetana:** Rákosníček, ...
- **Adolf Born:** Mach a Šebestová, ...
- **Jiří Šalamoun:** Maxipes Fík, ...
- **Olga Čechová**
- **Květa Pacovská**
- **Eva Bednářová**
- **Radek Pilař:** O loupežníku Rumcajsovi,
- **Helena Zmatlíková:** Děti z Bullerbynu Astrid Lindgrenové, ...
- **Miloslav Jágr**

mladší autoři:

- **Markéta Prachatická**
- **Michaela Kukovičová**
- **Michal Cihlář**
- **František Skála**
- **Petr Nikl**
- **Juraj Horváth - nakladatelství Baobab**

Animovaný film •• filmové studio **Bratři v triku: Jiří Trnka**

ČESKÁ FOTOGRAFIE 1. POLOVINY 20. STOL.

FOTOGRAFIE_2

- Charakteristika a popis (v základních bodech) vývoj fotografického média a jeho vnímání v průběhu let 1. poloviny 20. století
Je to období, kdy si fotografie hledala svůj osobitý výtvarný jazyk, definovala jednotlivé žánry, přestala být vnímána jen jako atrakce nebo pouhý řemeslný produkt. K jednotlivým obdobím vývoje si zvolte několik autorů, na jejich dílech pak dané období popište.
- OD ZÁBAVY K TVORBĚ
  - **V. J. Buřka, J. Krupka, K. Novák, A. Mucha, Fr. Drtikol,...**
  - Piktorialismus
- ČISTÁ FOTOGRAFIE
  - **D. J. Růžička, J. Lauschmann,...**
  - Purismus
- HLEDÁNÍ NOVÉHO VÝRAZU
  - **J. Funke, J. Sudek, E. Wiskovský, J. Rössler, A. Hackenschmied,...**
- FOTOGRAFIE POCITŮ, SNŮ A PŘEDSTAV
  - **K. Teige, J. Štýrský, E. Medková,...**
- FOTOGRAFIE A SPOLEČNOST
  - **K. Plicka**
- FOTOGRAFIE A ŽIVOT
  - **K. Hájek, A. Paul, V. Jírů, L. Sitenský, K. Ludwig, Zdeněk Tměj,...**
- **Zdroje:**
  - Fotografie v českých zemích 1839-1999 / V. Birgus, P. Scheufler
  - Česká fotografie 1840-1950 /příběh moderního média/

ČESKÁ FOTOGRAFIE 2. POLOVINY 20. STOL. od 50. let po 90. léta

- Charakteristika a popis (v základních bodech) vývoj fotografického média a jeho vnímání v průběhu 50. – 90. let 20. století
Je to období, kdy fotografie přestala být vnímána jen jako dokonalý řemeslný a výtvarný obraz. K jednotlivým obdobím vývoje si zvolte několik autorů, na jejich dílech pak dané období popište (autoři uvedení v závorkách jsou pro vaši lepší orientaci, ale nejsou závazní).
- FOTOGRAFIE A SOCREALISMUS
- POEZIE VŠEDNÍHO DNE
  - **E. Fafek, E. Einhorn, M. Einhornová, M. Šechtlová, ...**
- LIDSKÝ UDĚL
  - **J. Marco, D. Hochová, J. Koudelka, M. Hucek, V. Chochola, ...**
- FOTOGRAFIE JAKO MODERNÍ JAZYK
  - **J. Reich, T. Stano, P. Štecha, I. Pinkava, P. Baňka, J. Saudek, ...**
- BAREVNÁ FOTOGRAFIE
- FOTOGRAFOVÉ V EXILU
  - **J. Koudelka, J. Kratochvíl**
Vývoj fotografie zachycující poetiku všedního dne přes fotografii humanistickou, vnímanou jako koncept až po fotografii vnímanou jako svébytný výrazový výtvarný prostředek, fotografii, která sama o sobě je znakem-výrazem-jazykem.
Fotografové se v určitý okamžik snažili zbavit fotografii žánrovitosti. V určitém okamžiku se fotografií začali zabývat především lidé, kteří prošli vysokoškolským vzděláním.
2. polovina 20. století je ve znamení vývoje fotografie od DOKONALÉHO obrazu po obraz ZÁMĚRNĚ NEDOKONALÝ.
Emila Medková, Dagmar Hochová, Josef Koudelka, Henri Cartier-bresson, Jan Pinkava, Jindřich Štreit, Tono Stano, Robert Vano, Pavel Baňka, Václav Chochola, Ladislav Sitenský, Antonín Kratochvíl, Bohdan Holomíček, Taras Kuščynskij, Ahasver, Jiří Stach, Jan Lukas, Tomáš Pospěch, Jan Šibík, ...
  - **Charakteristika jejich tvorby**
- **Agentura MAGNUM PHOTO - její význam pro světovou fotografii a její významné osobnosti.**
- **Zdroje:**
  - Fotografie v českých zemích 1839-1999 / V. Birgus, P. Scheufler
  - Příběh fotografie / D. Mrázková
  - Encyklopedie českých a slovenských fotografů
  - Česká fotografie v exilu /antologie/
  - Dějiny československé fotografie
  - Česká fotografie ve 20. století
  - Česká fotografie 90. let
  - Vývoj československé fotografie v letech 1945 – 1989
  - www.nmf.cz